

חינוך לחיים

ראש השנה

לעתים ניתנת לאדם הזדמנות גורלית, היסטורית, הזדמנות שלא תחזור לעולם. יש ונותנים לאדם כוחות עצומים, משפיעים עליו שפע רוחני לעשות דברים גדולים. אך הוא לא מנצל אותם וההזדמנות יורדת לטמיון. בשמים מצטערים על האדם הזה. על כך שהוא שוטה ואיבד את מה שנתנו לו. לפעמים נותנים לאדם כוחות משמים להיות גדול הדור, והוא מבזבז את כוחותיו על דברים של מה בכך, על הבל וריק. למעשה אין אדם בעולם שלא נותנים לו משמים כוחות, אורות, אך כמה חבל!! אם הוא לא משתמש בזה, הוא מאבד את ההזדמנות שנתנו לו.

כך מספרת התורה על ישמעאל בן אברהם. ה' הבטיח להגר אודות בנה ישמעאל 'כי לגוי גדול אשימנו' מלים שלא ראינו כתובים על אף אדם!! איזה עזרה משמים הוא קיבל, איזה סייעתא דשמיא, 'ויהי אלוקים את הנער' אלוקים היה איתו!! הלך עימו כל הזמן. הוא ליווה אותו כדי שיהיה ויתפתח וכל אשר יעשה יצליח. כמה אנשים מתוך אלפי אנשים המוזכרים בתנ"ך מאדם הראשון ועד ימי הבית השני, נאמר עליהם דבר כזה 'ויהי אלוקים את הנער'?? יחידים!!! על משה לא מופיעות כאלה מילים וגם לא על אברהם. עוד נכתב על ישמעאל 'ויגדל', אעם כתוב בתורה על אדם ויגדל הכוונה שהוא נהיה בתחום מסוים לגדול הדור!! כיצד זכה שנתקיים בו 'ויגדל'? משום ש'ויהי אלוקים את הנער'. ומה יצא לבסוף מישמעאל? – 'ויהי רובה קשת' צלף... קולע למטרה, כל קליעה- בול... האם בשביל להיות צלף צריך את 'ויהי אלוקים את הנער'?? מה רוצה בעצם התורה ללמד אותנו? שהקב"ה עוזר למשהו באופן מיוחד כדי שיצא ממנו בסוף קולע למטרה??

ההסבר לאדם יש בחירה חופשית לעשות עם הכוחות שניתנו לו ככל שיחפוץ. אכן הקב"ה בירך את ישמעאל, הלך עימו, מינה מלאך שילווה אותו וידאג שכל מה שיעשה יצליח – במה שישקיע תשרה הברכה. אלא שיש לדעת כי סוד זה לא היה גלוי לישמעאל, היה עליו להחליט לבד מה לעשות עם הכוחות שנתנו לו. זה הסוד של הבחירה החופשית – לא מכוונים את האדם כיצד להשתמש בכוחות שלו, אלא משאירים את ההכרעה לבחירתו. הבחירה החופשית היא מתנה גדולה לאדם, אך גם אסון גדול אם לא מנצלים אותה לטובה!! הקב"ה נתן לישמעאל כוחות ועזרה להיות גדול הדור. גדול הדור במה?? במה שהוא יבחר!! הוא בחר להיות צלף. הוא התאמן בקליעה למטרה. והפך להיות גדול הדור בקליעה למטרה! כך הוא בזבז את הכוחות שנתנו לו. מהשמיים השפיעו עליו שפע, אלא שהניחו לו לבחור במה, והוא בחר בשטויות... כך אדם יכול לאבד מתנות ושפע רב שהוא מקבל מה'.

במזמור 'לדוד ה' אורי וישעי' מבקש שדוד מה' 'אל תסתר פניך ממני. עזרתי היית, אל תטשני ואל תעזבני אלוקי ישעי' רואים כאן דבר נורא – שיתכן שתהיה לאדם הארת פנים ועזרת שמים, ועם זאת ה' יטשהו ויעזבו!! נשמע כרתתי דסתרי?? בכלל לא!!!

איזה הארת פנים ממרום, איזה סיעתא דשמיא לבלעם 'ולא קם נביא עוד בישראל כמשה' אבל באומות העולם קם- בלעם בן בעור. ולמה הוא ניצל רת הכוחות והעזרה? חטא והחטיא את עם ישראל בשיטים ואיבד את כל מעלותיו והפך לקוסם רגיל ומאחז עיניים!!

וזה מה שאנו אומרים בתפילה זכה – 'לא די שלא קדשתי את איברי, אלא טימאתי אותם. בראת לי מח ולב ובהם חוש המחשבה, לחשוב מחשבות טובות והרהורים טובים, ולב להבין דברי קדשך... ואנכי טימאתי אותם בהרהורים ומחשבות זרות' השתמשנו בשכל- לכל דבר רע! ועל כך אנו מתייצבים ואומרים: היינו כלי מפואר, כלי מחזיק ברכה. ועתה 'הרי אנו לפניך ככלי מלא בושא וכלימה.

זהו גם פשר הוידיי שאנו מתוודים 'סררנו' על שם הכתוב בהושע ' כפרה סוררה סרר ישראל' ותרגומו כשור שהתפטם ובעט. כך מרדו ישראל מרוב טובה. והלב נמחץ. הבעלים מפטמים את השור, ומגבירים כוחו, עבור מה? כדי שיהיה לו כח לחרוש ולהרבות יבול. ובמקום לחרוש בועט הוא בבעליו, ופיטומו נתן בו כח להכאיב בבעיטתו שבעתיים.

הנלמד מכך על עבודתינו כהורים ומחנכים לתת לילד- לתלמיד תחושה שיש לנו בו אמון מלא ובלתי מסויג. אתה יכול!! יכול להגיע להישגים. לצמוח, ולגדול גבוה גבוה. האוצר נמצא אצלך!!! הקב"ה חנן אותך בהרבה מתנות שמים. תפקידך רק לגלות את הקוד, לנצל את כישוריך הרבים ולהגיע אל האושר. שנה טובה ומתוקה. שנצליח לממש את כל הברכות שאנו מקבלים!!!

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com